

Fossielvrij tomaat

Delphy Improvement Centre

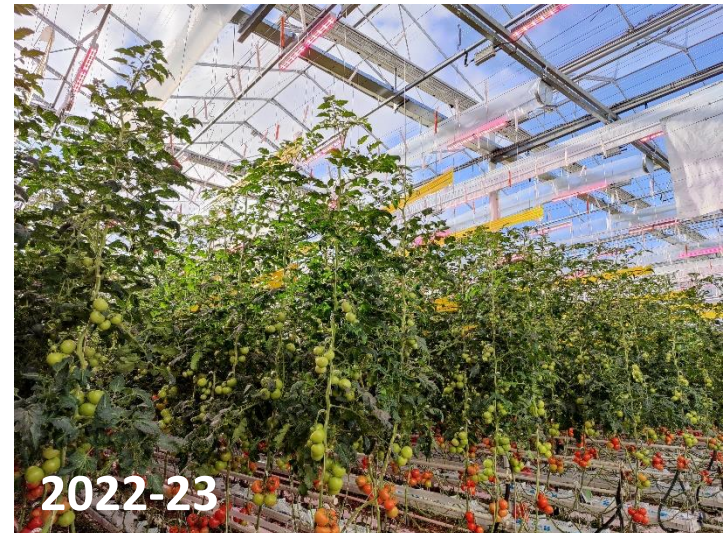
Worldwide Expertise for Food & Flowers

Achtergrond fossielvrij telen

- ✦ Overstap naar duurzaam, jaarrond en fossielvrij
  - Full-LED
  - Intensief schermen
  - Ontvochtiging
- ✦ Energie efficiëntie en rendabiliteit staan centraal en gaan goed samen
- ✦ Onderzocht in 1000 m² afdeling in het kader van Kas als Energiebron

Toelichting proef 'Tomaat Fossielvrij'

- ✦ Demonstratie van een teelt met nieuwe technieken en strategieën
- ✦ Meerjarig onderzoek, telkens een stap verder en dichterbij fossielvrij
- ✦ In grote lijnen is strategie hetzelfde (jaarrond teelt, laag energieverbruik, energie terugwinnen uit kaslucht)

2018-19

2019-20

2020-21

2021-22

2022-23

Vijf jaar onderzoek in cijfers

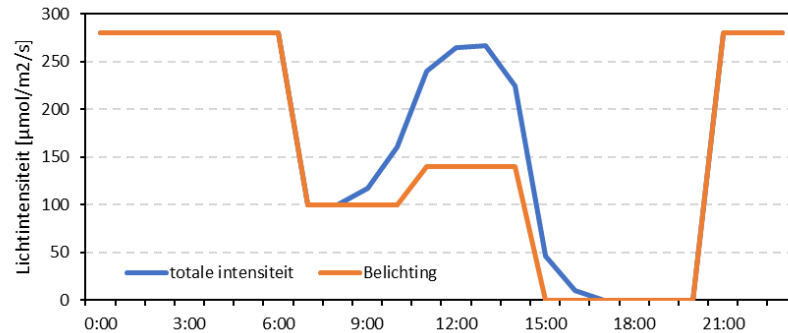
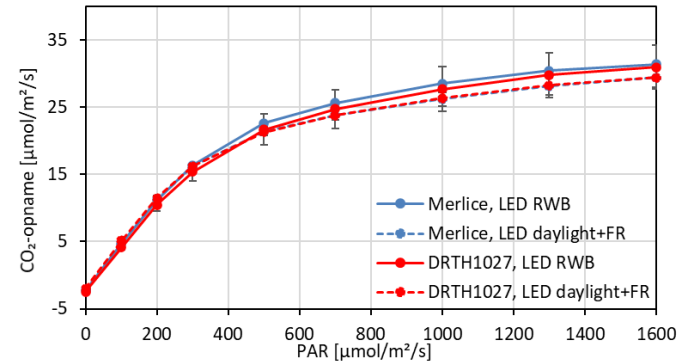
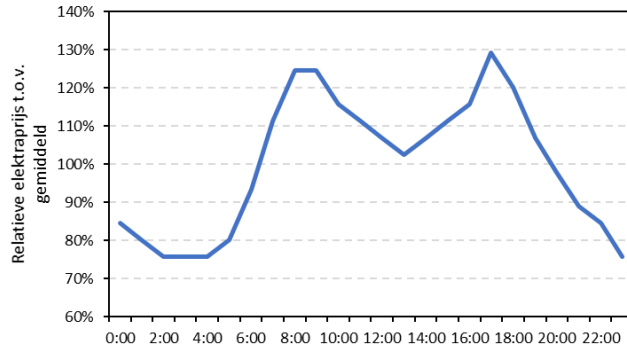
	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23
Geïnstalleerd vermogen belichting [W/m ²]	100	100	85	85	85
lichtintensiteit [$\mu\text{mol}/\text{m}^2/\text{s}$]	227	227	280	280	280
Elektra belichting [kWh/m ²]	355	304	265	220	161
Warmte vraag [m ³ /m ²]	37	39,6	43,2	34,2	31,9
Warmte oogst [m ³ /m ²]	16,2	28,3	26,7	26,9	20,9
Elektra warmtepomp [kWh/m ²]	48	83	79	79	61
Warmte tekort [m ³ /m ²]	10,8	5,2	10,6	5,3	7,6
Totale productie	92,7	99,7	97,6	94,3	79

Recentere ervaringen

- ✦ Afgelopen jaar gefocust op:
  - Dimbare belichting
  - Hommelbevlieging in belichte nacht
  - Beter klimaat door verhangen van slurven

- En zoals altijd intensief scherpen en accepteren hoger vocht

Belichtingstrategie

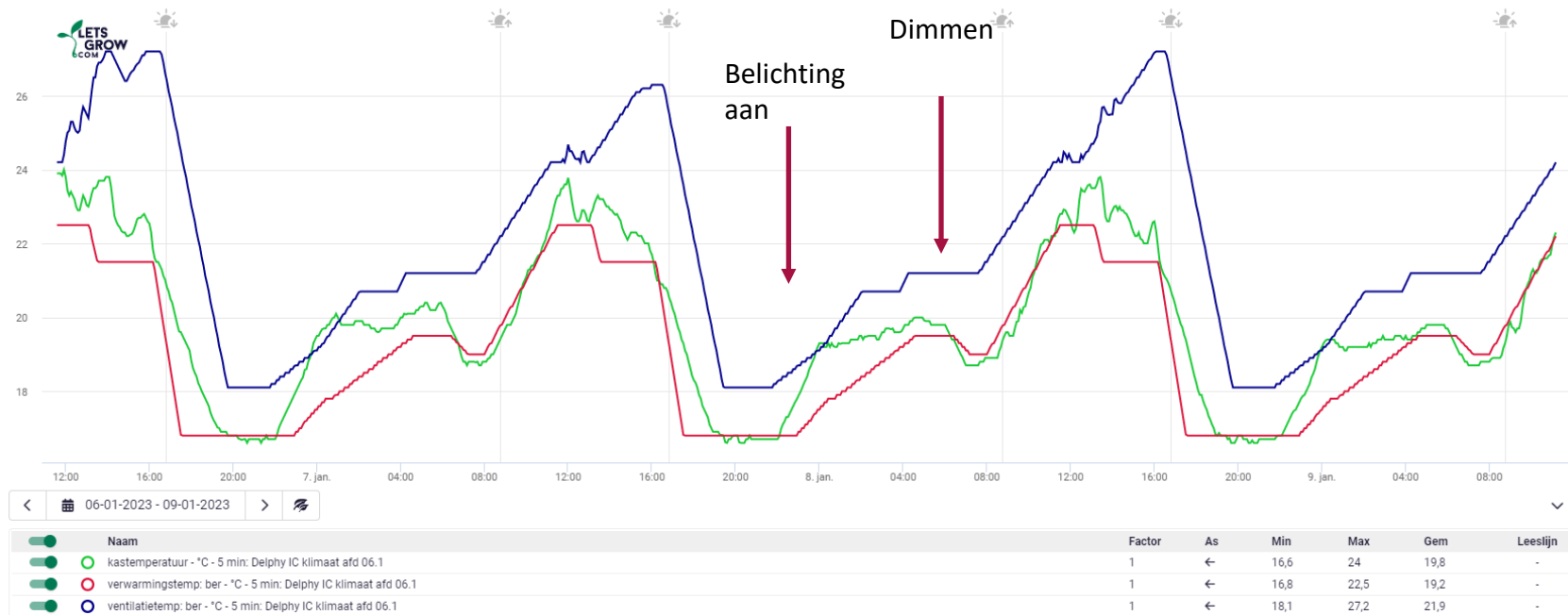
- ✦ Boven 350 $\mu\text{mol}/\text{m}^2/\text{s}$ al sterke afbuiging van lichtresponse, dus $>350 \mu\text{mol}$ is grote afname lichtrendement.
- ✦ Tussen 7:00 en 11:00 en 15:00 en 19:00 uur Elektra kosten het hoogst.

Resultaten – Terugdimmen belichting

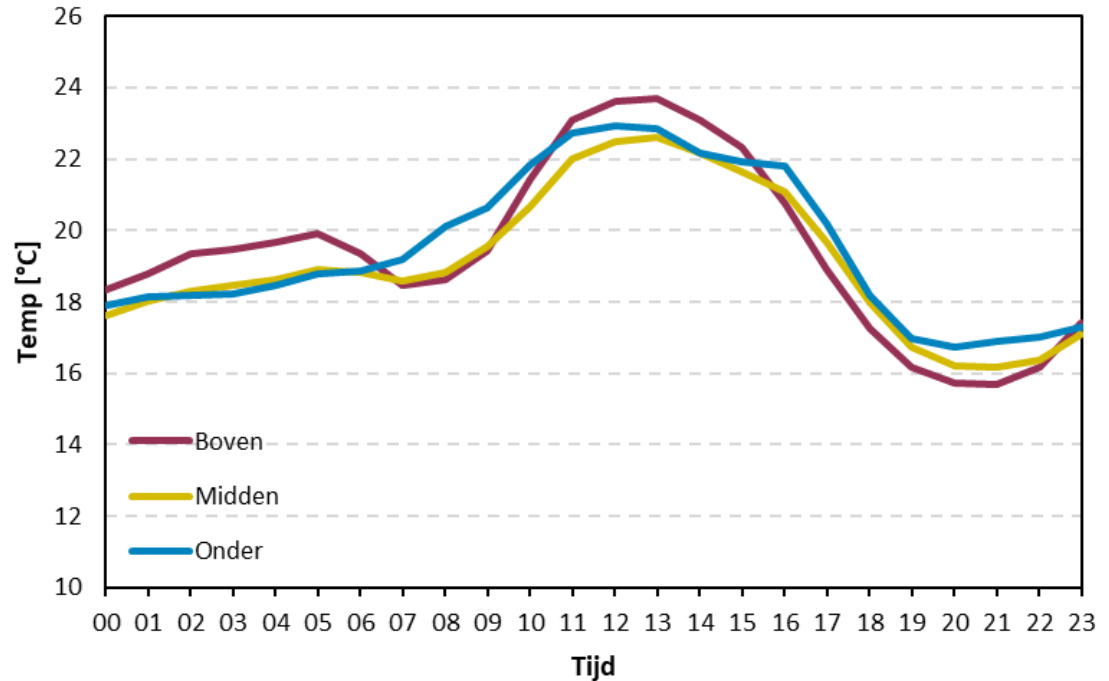
Temperatuurlijn (2022 Tomaat Fossielvrij)

Tomaat

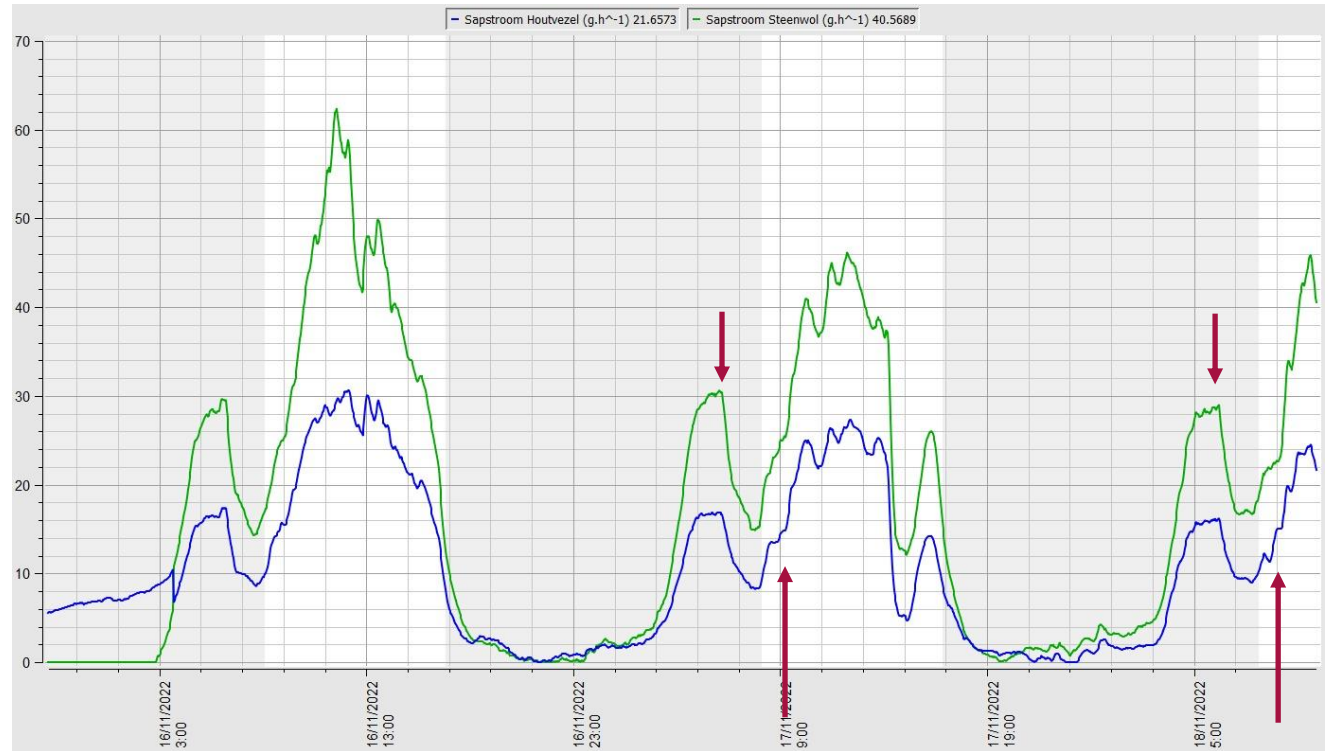
Resultaten – Terugdimmen belichting

- ✦ Terugdimmen van belichting zorgt voor verlaging temperatuur boven- en middenin de plant
- ✦ Buis komt er juist in – worteltemperatuur en wortelactiviteit neemt dus toe

Resultaten – Sapstroom

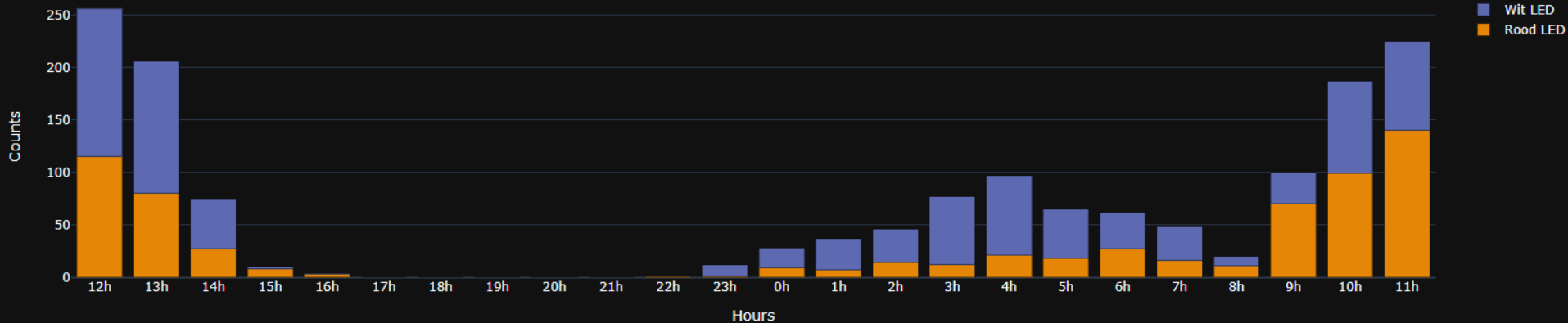
- ✦ Sapstroom (verdamping) neemt af terwijl worteldruk toeneemt

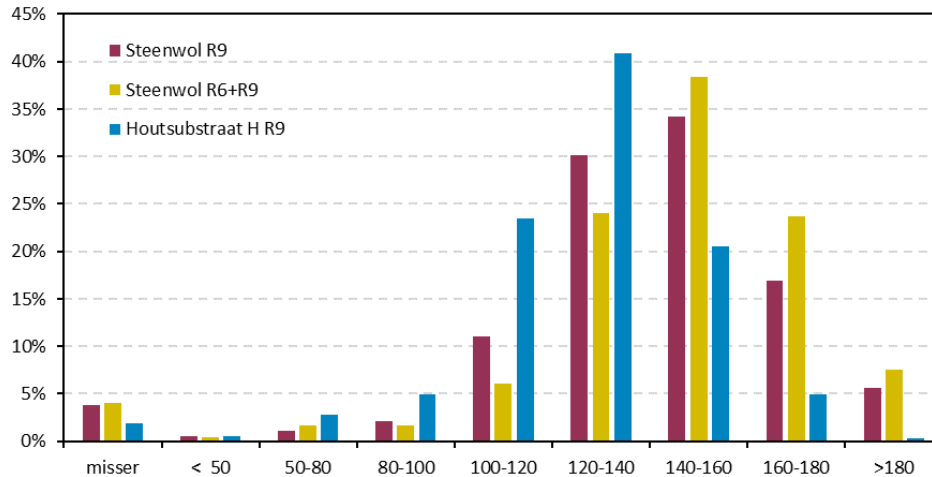
Resultaten - Bevestiging onder gesloten scherm

- ✦ Is mogelijk! Lichtspectrum (en intensiteit?) lijken grote invloed te hebben
- ✦ Met zonlicht toegenomen activiteit
- ✦ Wel opletten op klimaat..

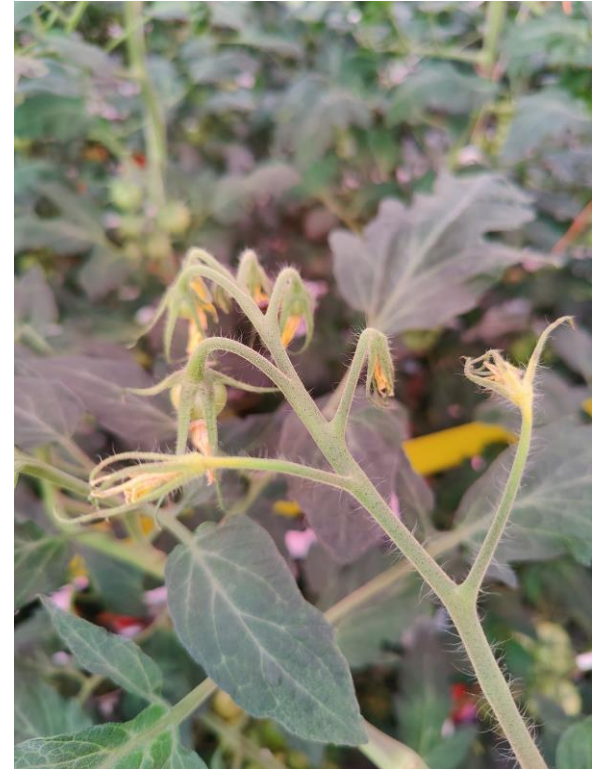
Activity throughout the day

Verdeling vruchtgewicht

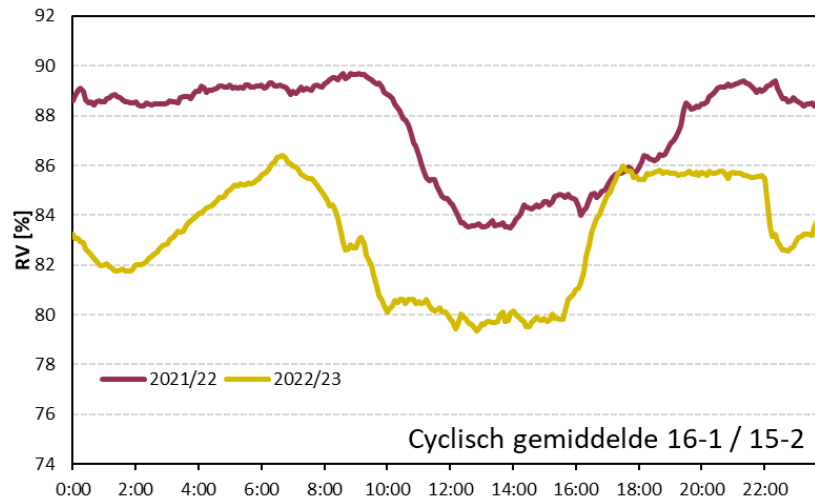
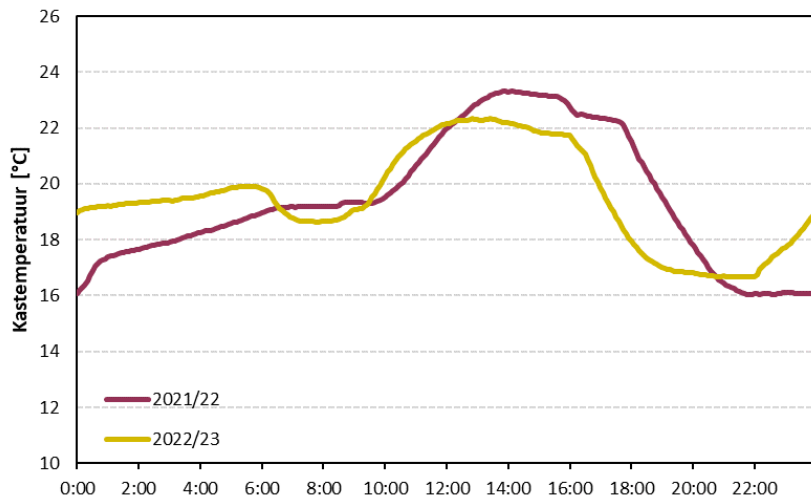
- ✦ Data tros 6 – 17
- ✦ Meer hommelvevlieging geen garantie voor betere zetting
- ✦ In dit geval vermoedelijk grote invloed gewasstand

Resultaten ontvochtiging

- ✦ Slurven bovenin → droge lucht gericht naar kop van gewas
- ✦ Slurven onderin → droge lucht neemt vocht op naar boven toe → wel betere klimaatverdeling

Leerpunten uit onderzoek 'Tomaat Fossielvrij'

- ✦ Telen met full-LED, intensief schermen, ontvochtiging met WTW is goed mogelijk
- ✦ Uitdagingen zijn bloem- en vruchtkwaliteit
- ✦ Veel vragen rondom verdamping, voedingsopname en gewasontwikkeling
- ✦ Om dat uit te zoeken is een vergelijkingsonderzoek nodig

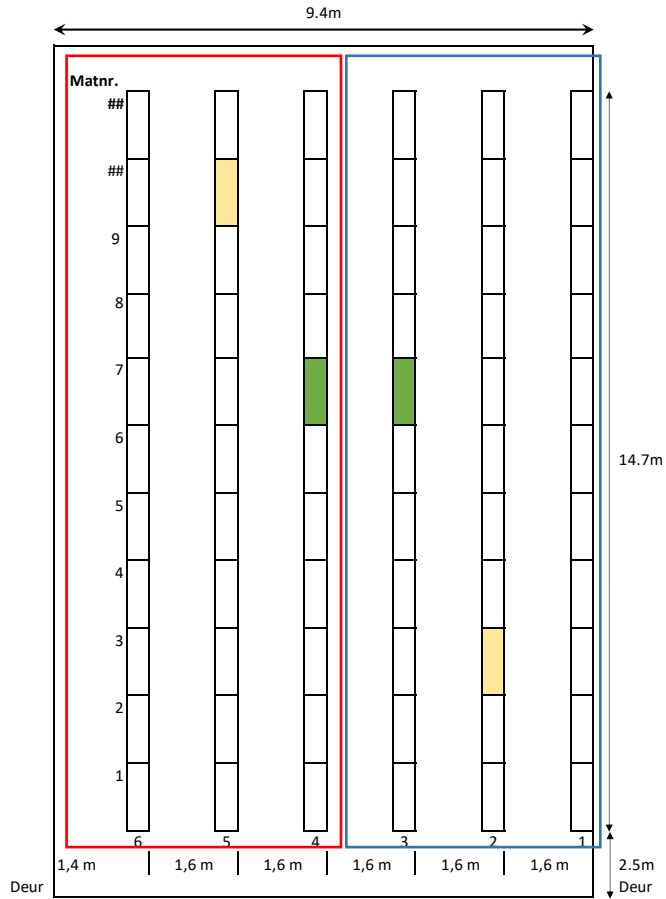

Hoe voorkomen we dit?

Huidige proef

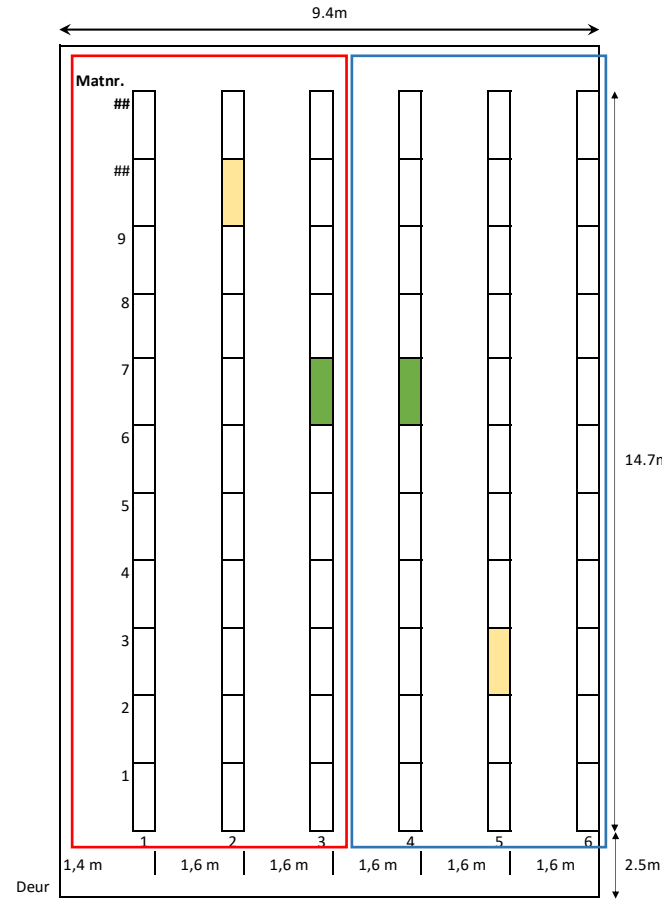
- ✦ Een onderdeel van '*Verdamping – Vochtbalans van plant en kas in een energiezuinige teelt*'
- ✦ Gericht op energiezuinige belichte tomatenteelt onder full-LED
- ✦ Meten en analyseren van verdamping bij twee verschillende klimaatstrategieën (hoog/lager vocht)
- ✦ Meten en analyseren van verdamping bij twee verschillende voedingsstrategieën (hoge/lage EC)

Afd 3.1 (Laag vocht)

- Weegoot
- Telplanten
- EC behandeling 1
- EC behandeling 2

Afd 3.5 (Hoog vocht)

- Weegoot
- Telplanten
- EC behandeling 1
- EC behandeling 2

Metingen

Verdamping

- Middels opzet zoals hiernaast
- Metingen huidmondjesgeleiding

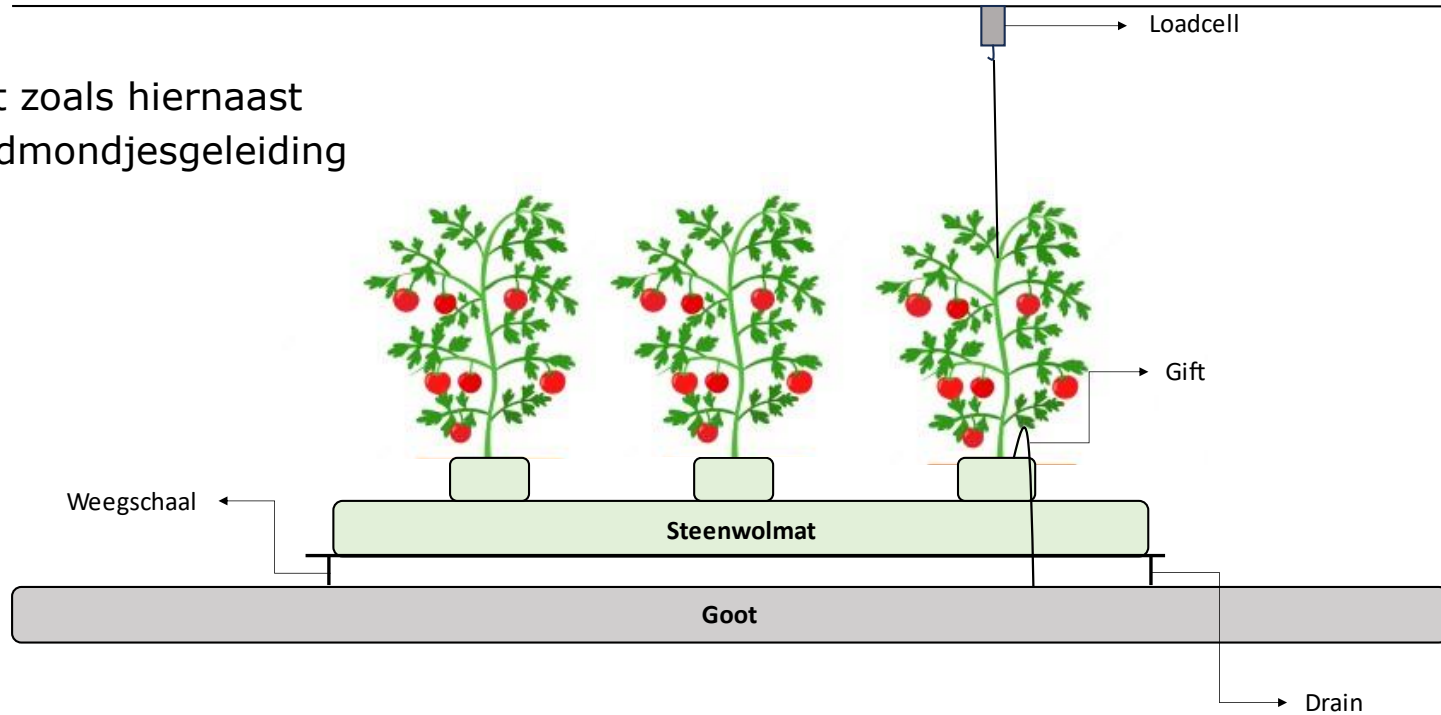

Microklimaat

- Kop
- Rijpe tros
- Tussen kop en tros

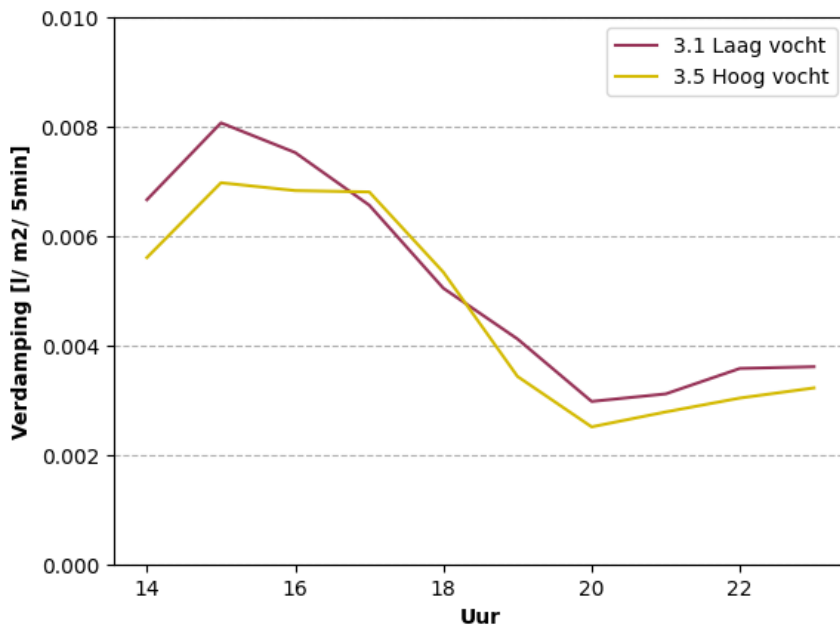
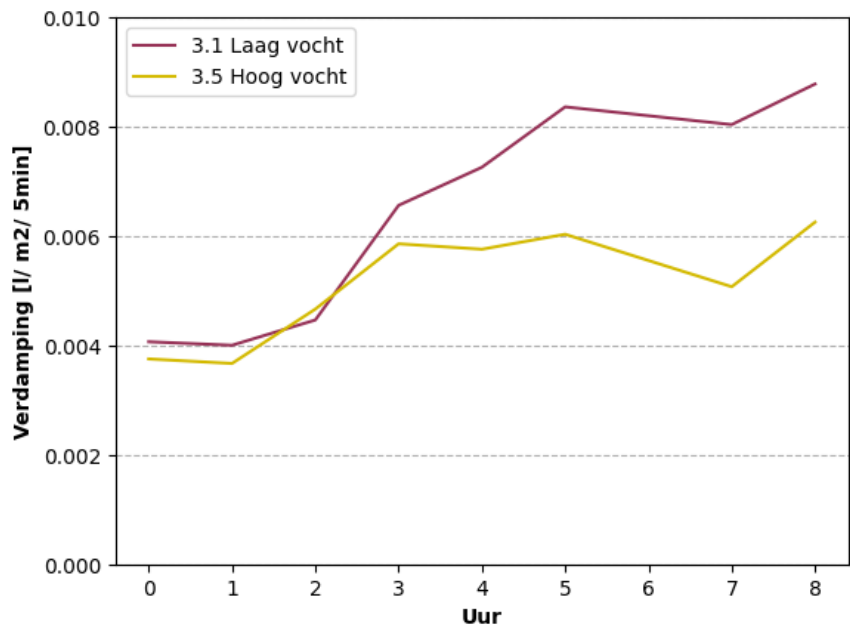

EC, VWC, T

Voorlopige resultaten

- ✦ Verdamping
  - Behandelingen ingezet eind november
- ✦ Oogst- & vruchtkwaliteit
  - Nog te vroeg om te zeggen. Vorige week eerste tomaten geoogst.
- ✦ Wel invloed op gewasgezondheid te zien

Dank voor de aandacht!

Contact:

S.Jochems@Delphy.nl

+31 6 83096986

Worldwide Expertise for Food & Flowers